

РЕШЕНИЕ

№ 103

гр. Враца, 12.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА, I-ВИ ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на деветнадесети април през две хиляди
двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Надя Г. Пеловска-Дилкова

Членове: Мирослав Д. Досов
Христо Н. Христов

при участието на секретаря Миглена Н. Костадинова
като разгледа докладваното от Надя Г. Пеловска-Дилкова Въззивно
гражданско дело № 20231400500103 по описа за 2023 година

Производството е образувано въз основа на подадена въззивна жалба от „Групама Застраховане“ ЕАД, ЕИК ***, със седалище гр.София, чрез юрисконсулт Д. Д., срещу решение № 752/19.12.2022 г., постановено по гр.д. № 492/2022 г. по описа на Районен съд-Враца, с което жалбоподателят е осъден на основание чл.405, ал.1 КЗ да заплати на ищцата И. Л. М. от гр.Враца сумата от 2 107,41 лв., представляваща застрахователно обезщетение по договор за имуществена застраховка „Любим дом“, полица № ***, за причинени имуществени вреди на апартамент, находящ се в ***, вследствие настъпило на 15.05.2021 г. застрахователно събитие, ведно със законната лихва от датата на исковата молба – 09.02.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, като искът е отхвърлен за разликата до пълния предявен размер от 5 000 лв., както и на основание чл.409 КЗ да заплати на ищцата сумата от 150,44 лв., представляваща обезщетение за забава върху главницата за периода от 28.05.2021 г. до 08.02.2022 г., като искът е отхвърлен за разликата до пълния предявен размер от 370,25 лв. и за периода от 17.05.2021 г. до 27.05.2021 г.

В жалбата се твърди, че обжалваното решение е неправилно, постановено в противоречие с материалния и процесуалния закони и при неправилна оценка на доказателствата по делото.

Изразява се несъгласие с приетото от първоинстанционния съд, че отказът на застрахователя е неоснователен, тъй като не е налице изключен риск по Глава 1, раздел IV, т.6.1, буква „т“, съгласно която застрахователят не

дължи и не изплаща застрахователни обезщетение при настъпване на преки и косвени вреди в резултат на и/или във връзка с постепенен процес. Посочва се, че съгласно доказателствата по делото, вкл. СТЕ, уврежданията, установени от ищеца в процеса имот на 17.05.2021 г., са настъпили в резултат на процеси, които се развиват постепенно, през дълъг период от време и при постоянна влажност. Посочва се, че съгласно експертното заключение установените увреждания в процесния имот се появяват за период от една до две седмици след изсъхване на намокрянето. Твърди се, че вещото лице не е уточнило колко време отнема изсъхването, но предвид сериозността на увреждането, същото е продължило значителен период от време, като поради това е обективно невъзможно уврежданията, установени на 17.05.2021 г. да са настъпили в резултат на установените валежи и снеготопене в периода 15-17.05.2021 г. Според жалбоподателя именно това представлява постепенния процес, предвиден в клаузата на изключения риск – процесните увреждания са настъпили в резултат на измокряне и изсъхване, като същите са се развивали, без застрахованият да уведоми застрахователя за това.

Прави се оплакване, че в решението си съдът изобщо не е обсъдил това заключение на вещото лице, а с едно изречение е приел, че твърдението е бланкетно и не е подкрепено с никакви доказателства. Сочи се, че вместо това съдът е кредитирал изцяло свидетелски показания, които противоречат на заключението на вещото лице, че такива увреждания е обективно невъзможно от техническа гледна точка да настъпят по-рано от една до две седмици след изсъхване на намокрянето.

Относно изложените аргументи на съда, че клаузата е некоректна, тъй като не било описано какъв процес се има предвид - химически, физически, природен или друг процес, се посочва, че житейските ситуации са изключително разнообразни и не е възможно да бъде описан всеки възможен вариант на настъпване на събитие, за да бъде изрично посочен в клаузите на ОУ.

Твърди се, че съдът недопустимо е тълкувал разширително императивната разпоредба на чл.389 КЗ, като е приел, че е необходимо разликата между застрахователната и действителната стойност да е налице към момента на сключване на застрахователния договор, каквото изрично условие не е налице. Сочи се още, че в аргументацията си съдът се е позовал и на разпоредбата на чл.386 ТЗ, която е отменена от 01.01.2006 г.

Жалбоподателят твърди, че съдът е нарушил разпоредбата на чл.146, ал.2 ГПК, като не му е указал, че не сочи доказателства за твърдяните от него факти и обстоятелства и относно възражението за подзастраховане, а впоследствие е приел същото за недоказано, аргументирайки се с текста на чл.389 КЗ. Във връзка с твърдяното процесуално нарушение жалбоподателят прави доказателствено искане за допълнителна СТЕ, която да отговори на въпроса каква е действителната стойност на процесния имот към момента на сключване на застрахователния договор.

Иска се отмяна на решението на РС-Враца и отхвърляне на иска, евентуално, намаляване на неговия размер, съответно на доказаното

подзастраховане.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК от въззиваемата И. Л. М., чрез адвокат И. С., е постъпил писмен отговор, с който оспорва жалбата като неоснователна. Поддържа се, че решението е правилно и законосъобразно, като съдът мотивирано и след обсъждане в цялост на всички доказателства по делото е стигнал до извод, че исковите претенции са частично доказани по основание и размер.

В отговора се твърди, че с определението си от 30.05.2022 г. съдът е разпределил доказателствената тежест по делото и е указал на ответника, че носи доказателствена тежест да докаже възраженията си за наличие на изключен риск и подзастраховане. Счита, че не е налице и неизпълнение на задължението на съда по чл.146, ал.2 ГПК, тъй като с отговора на исковата молба ответникът-въззивник е представил писмени доказателства и е направил доказателствени искания, като е поискал изготвянето на СТЕ, съдържаща въпроси за установяване на възраженията му. Излагат се съображения, че съдът няма задължение да указва на страните дали представените доказателства и доказателствени искания са годни да установят твърденията им, вкл. дали поставеният въпрос към вещото лице е некоректно зададен, тъй като това са въпроси по същество, които съдът преценява при постановяване на съдебния си акт и това би нарушило принципа за равенство на страните в процеса. Искане се потвърждаване на обжалваното решение и присъждане на сторените пред настоящата инстанция деловодни разноски.

При проверка на допустимостта и редовността на въззивната жалба въззивният съд е констатирал, че същата е подадена в срока по чл.259, ал.1 от ГПК и отговаря на изискванията на чл.260 и чл.261 ГПК, поради което е внесена за разглеждане в открито съдебно заседание като процесуално допустима.

Пред въззивната инстанция не са събрани нови доказателства. Съдът е приел за преклудирано и неоснователно доказателственото искане на въззивника за допускане на допълнителна съдебно-техническа експертиза и го е отхвърлил. Изложил е, че възражението за подзастраховане е направено от ответника и настоящ жалбоподател, още с подадения отговор по чл.131 от ГПК, като с отговора е поискано и изслушване на съдебно-техническа експертиза, която да посочи действителната стойност на процесния апартамент. Въззивният съд е изложил също, че в проекта за доклад районният съд е посочил, че тежестта за доказване на възражението се носи от ответника и е допуснал исканата експертиза, вкл. и по отношение оценката на имота. Пазарната стойност на процесния имот е посочена в приетото по делото първоначално експертно заключение, което не е било оспорено от ответника по иска и настоящ жалбоподател.

Врачанският окръжен съд като взе предвид изложените в жалбата доводи и съображения, становището на противната страна, и събраните по делото доказателства, приема за установено следното:

Жалбата е процесуално допустима, а разгледана по същество – неоснователна.

Пред първоинстанционния съд ищцата И. Л. М. е предявила кумулативно обективно съединени осъдителни иски с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ и чл. 409 КЗ против „Групама Застраховане“ ЕАД гр.Сфия.Поддържа се в исковата молба , че на 10.03.2021 г. между страните е сключен застрахователен договор „Любим дом“ по застрахователна полица № *** за собствения на ищцата недвижим имот: апартамент, находящ се в ***.Твърди се, че ищцата платила цялата застрахователна премия в деня на сключване на договора. Излага се, че на 15.05.2021 г. вследствие на продължителни и интензивни валежи в гр. Враца застрахованото жилище било наводнено, вследствие на което били увредени таваните и стените в имота,като увредената площ била около 114 кв. м. Ищцата подала до ответника Уведомление за щета № 85012100502/17.05.2021 г., като в отговор получила писмо изх. № 20-03-1023/28.05.2021 г., с което ответното дружество я уведомява,че отказва да изплати обезщетение, тъй като след извършен на 19.05.2021 г. дистанционен оглед, становището на застрахователя било, че вредите са настъпили вследствие многократни събития през дълъг период от време.С исковата молба се претендира обезщетение в размер на 5 000 лева, представляващи застрахователно обезщетение за претърпени имуществени вреди на застрахованото имущество от настъпило застрахователно събитие, ведно със законната лихва от депозирание на исковата молба – 09.02.2022 г. до окончателното изплащане на сумата, както и сумата от 370,25 лева, представляваща лихва за забава върху главницата за периода от 17.05.2021 г. до 08.02.2022 г.,както и присъждане на сторените в производството разноски.

В срока по чл. 131 ГПК по делото е постъпил отговор от ответника „Групама Застраховане“ ЕАД, чрез юрисконсулт Д. Д., с който предявените иски се оспорват като неоснователни. Не се оспорва, че между страните е бил сключен посочения в исковата молба договор за застраховка „Любим дом“. Ответното дружество оспорва, че ищцата е собственик на застрахования имот, както и причинно – следствената връзка между застрахователното събитие и твърдените от ищцата вреди, обема и размера на вредите. Поддържа , че уврежданията в имота на ищцата не са настъпили в резултат на покрит застрахователен риск, а в резултат на процеси, които се развиват постепенно, през дълъг период от време и при постоянна влажност. Излага ,че в апартамента са налице течове, паднала на места шпакловка и многобройни петна от мухъл. Заявява се, че е налице изключен риск от покритието по застрахователния договор - глава 1, раздел IV, т. 6.1, буква „т“ от ОУ. Счита, че степента на уврежданията в имота е изключително сериозна и разположението им в долната част на стените и наличието на специфични белези /силно нарушена шпакловка и мазилка с наличие на плесени/ сочат за продължителен по време процес и обективно е невъзможно същите да се получат за едно или две денонощия от проливен дъжд. Освен това сочи, че е налице изключен риск и съгласно глава 1, раздел IV, т. 8.2.8., б. „в“ от ОУ. Уточнява, че застрахованото жилище се намира на последен етаж, установени са сериозни увреждания, включително пукнатини, поради което вредите са в резултат на недобро поддържане на сградата, техническа грешка или лоша изработка, вероятно и покрив в недобро състояние. Ответникът прави

възражение и за подзастраховане по чл. 389 КЗ, тъй като действителната стойност на застрахованото имущество надвишава уговорената в договора застрахователна сума. С писмено становище от 07.09.22г. уточнява, че възражението му в отговора за наличие на подзастраховане е резултат на допусната техническа грешка и всъщност касае надзастраховане по смисъла на чл.388 КЗ. Оспорва размера на претендираните вреди, счита същите за завишени и неотговарящи на размера на действително претърпените вреди. Счита, че тяхната стойност е 1 463 лева, като посочената сума е преди редуцирането поради подзастраховане.

Безспорно е между страните, това се установява и от приетите по делото писмени доказателства, че между тях е възникнало застрахователно правоотношение по валидно сключен договор за имуществена застраховка „Любим дом“ по Застрахователна полица № ***, сключена на 10.03.2021 г. за апартамент, находящ се в гр. Враца, на посочения в исковата молба адрес. Безспорен между страните е и факта, че ищцата е заплатила на ответника в цялост дължимата застрахователна премия при сключване на договора. От полица № *** от 10.03.2021 г. ,представена по делото се установява ,че застрахователно правоотношение между страните е за периода от 13.03.2021 г. до 12.03.2022 г., с покрити рискове за жилището: основно покритие – пожар и природни бедствия; земетресение; злоумишлени действия, умишлен палеж със застрахователна сума по покритията 65 000 лева. Видно от квитанция № 3116667538/10.03.2021 г., премията е заплатена при сключване на договора. Представено е уведомление от 20.05.2021 г., по което е образувана щета № 85012100502/17.05.2021 г. С писмо изх. № 20-03-1023/28.05.2021 г. застрахователят отказал да изплати обезщетение, тъй като според него вредите в имота са в резултат на многократни събития през дълъг период от време, като в жилището има проникване на влага, което продължава от дълго време и не е в резултат от едно конкретно застрахователно събитие. Освен това в жилището имало пукнатини, които според него не са свързани с влагата. Представени са Общи условия за застраховка „Любим дом“ за застраховане на жилища, обзавеждане, обща гражданска отговорност, злополука за членовете на домакинството и отмяна на пътуване. Видно от справка вх. № 11316/01.08.2022 г., изготвена от НИМХ – Филиал Плевен – Хидрометеорологична обсерватория Враца, на 15.05.2021 г. в следобедните часове са започнали валежи от дъжд, продължили до 21:20 часа, а измереното количество е било 12,5 л/кв.м. Пак от същата справка е видно, че на 16.05.2021 г. след 14:20 часа е регистрирана гръмотевична буря и краткотраен дъжд с количество 0,5 л/кв. м. По делото са изслушани и приети основно и допълнително заключения по съдебно-техническа експертиза, които първоинстанционният съд е кредитирал като обосновани и пълни, като вещото лице е изчислило сумите по поставените й задачи. От заключенията и от отговорите на вещото лице в съдебно заседание се установява, че процесният апартамент се намира в гр. Враца, и представлява мезонет, като на първото ниво са разположени хол с кухненски бокс и спалня, санитарен възел и коридор, а на второ ниво – втора спалня. Апартаментът според в.л.е в отлично състояние, а сградата е построена и въведена в експлоатация през

2008 г. Според вещото лице причината за щетите са частично наводняване на хола и спалнята при проливен дъжд, което е довело до преливане на водосточната тръба. Посочено е, че от покрива на сградата е монтирана водосточна тръба, която е опряна на външната стена точно между хола и спалнята на първото ниво. На това ниво водосточната тръба има ревизионен отвор и точно там при обилния дъжд е преляла тръбата и водата е потекла по стената на сградата, тъй като тръбата е залепена за стената и няма разстояние между тях. Вещото лице е установило, че щетите в имота са в хола и спалнята на първото ниво на жилището и е посочило в какво се изразяват, както и за отстраняване на щетите какви СМР следва да се извършат. В.л. е установило, че в спалнята вече е извършен ремонт. Според вещото лице стойността на СМР за спалнята е 641,08 лева с ДДС, а за хола – 1 001,17 лева с ДДС или общо 1 642,25 лева, като в тази сума са включени труд и материали. Действителната стойност на имота според в.л. към датата на заключението е 172 440 лева. С допълнително заключение вещото лице е дало стойност на СРР по сваляне на стара варова мазилка и полагане на нова по засегнатите места по стените и таваните на спалнята и хола в общ размер на 302,44 лева с ДДС, както и стойност на допълнителните дейности – подмяна на лайсни, контакти, ключове за осветление, покрив на мебели с найлон от 162,72 лева с ДДС, или обща сума в размер на 645,16 лева. Настоящата инстанция също възприема заключенията на вещото лице, като компетентни и обективни. В.лице е отговорило изчерпателно на поставените му задачи и отговорите му се подкрепят от останалите доказателства по делото. Заключенията са приети от съда, като страните изрично са заявили, че не ги оспорват.

По делото са събирани и гласни доказателства. Свидетелят М. П.- домоуправител на сградата сочи, че жилището на ищцата е било в отлично състояние, като през м. май 2021 г. имало пороеен дъжд и на следващия ден ищцата го повикала в жилището си, където той видял, че жилището е наводнено и стените и таваните били мокри. Заявява, че мазилката по стените била оронена, тухлите отдолу на места се виждали, било паднало цялото покритие на стената, на други места било надутото и нацепило се, по тавана също имало щети.

Свидетелят Д. Д. заявява, че е извършил ремонт на спалнята на първото ниво в жилището на ищцата, като сочи, че щетите са били и в трите стаи. Твърди, че бил на първоначален оглед в жилището през пролетта, преди около 2 години, не си спомня точния месец. Посочва, че боята се била надула и шпакловката била започнала да се отлепва. Холът и спалнята на първия етаж/ниво/ имали обща стена, като и от двете ѝ страни шпакловката била започнала да се отлепва. На външните стени на стаите имало прозорци и около тях също имало такива щети. По таваните на стаите също. Соци, че с ищцата се уговорили да се направи ремонт на спалнята, след като изсъхнат стените. Заявява, че след като започнал ремонта, при опит за сваляне на шпакловката на външната стена и на общата стена с хола започнала да пада мазилката и да се руши вярта, което наложило поставянето на нова замазка по мокрите части на стените. Свидетелят заявява, че била свалена мазилката на цялата външна стена и около трите страни на прозореца, след което бил

„обърнат“ наново. Сочи, че на общата стена с хола и по тавана имало пукнатини, които били изкопани до тухла, но тези пукнатини не били възникнали от водата. Свидетелят сочи, че двете стени – външната и тази към хола били изцяло прешпакловани, както и част от тавана. След това цялата стая била преобоядисана – три ръце бяла боя на тавана и по четири на стените, тъй като цветът за стените бил тъмно лилав и на места прозирал. Свидетелят описва и допълнителните работи, които били извършени във връзка с ремонта – завИ.е на ламината и мебелите с найлон, демонтаж на контакти и ключа за осветление, демонтаж на радиатора под прозореца, демонтаж и подмяна на лисни на пода, обезпрашаване, изхвърляне на боклука. Според свидетеля, таванът бил мокър по цялата си дължина към външната стена. Общата стена с хола била засегната на 2 метра навътре и по цялата си височина – 2,5 м. По вътрешния ъгъл между двете стени също било мокро отдолу догоре.

Няма основание да не се кредитират показанията на изслушаните свидетели. Същите са незаинтересовани от изхода на делото, споделят свои непосредствени впечатления, показанията им са логични и последователни, взаимно се допълват и подкрепят и от останалите доказателства по делото.

Други относими доказателства по делото не са събирани.

При така установената фактическа обстановка, първоинстанционният съд приел предявените иски за доказани по основание и ги уважил частично съобразно заключението на експертизата/първия иск/ и служебно онлайн изчисление на лихвата за забава/втория иск/. Приел за неоснователни и недоказани възраженията на ответника за неоснователност на претенциите, излагайки подробни съображения.

Въззивната инстанция споделя крайните фактически и правни изводи на първата и намира, че решението и е постановено при правилно приложение на материалния закон и доказателствата по делото, като на основание чл.272 ГПК се присъединява и препраща към мотивите на първоинстанционния съд.

В отговор на оплакванията в жалбата, въззивният съд намира следното:

По иска с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ:

Налице са предпоставките за уважаване на иск с посоченото правно основание, чието установяване е в тежест на ищеца: наличие на застрахователно правоотношение между страните по валидно сключен договор за имуществена застраховка „Любим дом“; настъпване в срока на застрахователното покритие на застрахователно събитие – наводнение в жилището вследствие проливни дъждове, за което застрахователят носи риска, наличие на причинна връзка на настъпилото събитие с настъпилите имуществени вреди за застрахованото имущество; установяване вида и размера на имуществените вреди към деня на събитието; изпълнение от страна на застрахователя на задълженията по застрахователния договор. Изложените предпоставки се установяват по категоричен начин от представените писмени доказателства, изявленията на страните, показанията на изслушаните свидетели на които съдът дава вяра и заключенията на експертизата, които също се възприемат от настоящата инстанция по изложените по-горе съображения.

Застраховката, сключена между страните е уредена в Глава 1 от ОУ, и с

нея се застраховат жилища и обзавеждане. Покриват се преки, материални пълни загуби или частични повреди върху застрахованото жилище в резултат на непредвидими и внезапно проявили се застрахователни събития, настъпили в периода на застрахователното покритие/чл.7,р-л 5 от ОУ/. В чл.8.2.8 е посочено какво представлява риска „проливен дъжд” –падане на голямо количество валеж за кратко време, като щетите се изразяват в измокряне, отнасяне, наводняване или затлачване. В клаузата са посочени и изключените рискове в случай на проливен дъжд, като съгласно б. „в“ не се дължи обезщетение за щети, произтичащи от вода, проникваща или влизаща в жилището поради това, че сградата не е поддържана с грижата на добър стопанин или в резултат на проектантска грешка, технически дефект, несъответствие с проектната документация на сградата или поради лоша изработка.

От събраните по делото доказателства по категоричен начин се установява, че именно в срока на действие на посочената застрахователна полица е настъпил покрит от застраховката риск, настъпили са материални щети в жилището на ищцата вследствие на проливен дъжд на 15.05.2021 г., при който е преляла водосточна тръба на сградата и водата се е просмукала и намокрила стените и таваните на помещенията на първото ниво в жилището на ищцата. Ищцата е изпълнила задължението си да уведоми застрахователя – с уведомление от 17.05.2021 г.

С договора за имуществено застраховане застрахователят се задължава срещу заплащане на договорена застрахователна премия да поеме определен риск, при реализирането на който да заплати на застрахования обезщетение за причинените на застрахованото имущество вреди, в размер, равен на този на вредата към деня на събитието, а съгласно разпоредбата на чл. 405, ал. 1 КЗ, при настъпване на застрахователно събитие, застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение в уговорения срок, който не може да бъде по-дълъг от 15 дни. Съгласно чл. 386, ал. 2 КЗ, при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение, което е равно на действително претърпените вреди към деня на настъпване на събитието, освен в случаите на подзастраховане. Възстановителната стойност с оглед разпоредбата на чл. 400, ал. 2 КЗ се равнява на стойността за възстановяване на имуществото с ново от същия вид и качество, в това число всички присъщи разходи за доставка, строителство, монтаж и други, без прилагане на обезценка. Съобразно разпоредбата на чл. 400, ал. 3 КЗ, ако не е уговорено друго, се приема, че застрахователната сума по договора е определена съгласно действителната стойност на имуществото,като за установяване на действителната стойност застрахователят има право да извърши оглед на застрахованото имущество. Правилни са изводите на първоинстанционния съд, че съгласно нормативната уредба и установената съдебна практика застрахователното обезщетение при вреди на имущество е в размер на действително претърпените и доказани по размер вреди до уговорената в застрахователната полица застрахователна сума. Съгласно чл. 386, ал. 2 КЗ , и предвид трайната практика на ВКС, обективизирана в множество решения, част

от тях цитирани от първоинстанционния съд, при съдебно предявена претенция за заплащане на застрахователно обезщетение съдът следва да определи застрахователното обезщетение по действителната стойност на вредата, като обезщетението не може да надвишава действителната (при пълна увреда) или възстановителната (при частична увреда) стойност на застрахованото имущество, т.е. стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго със същото качество – чл. 400 КЗ, съответно стойността, необходима за възстановяване на имуществото в същия вид, в това число всички присъщи разходи за доставка, строителство, монтаж и други, без прилагане на обезценка. Стойността на щетите, техния вид и размер не са предмет на въззивната жалба, поради което настоящата инстанция не дължи произнасяне относно правилността на решението в тази му част съгл.чл.269 изр.2 ГПК. Въззивната жалба касае единствено решението на съда в частта, в която не са уважени възраженията на въззивника за наличие на изключени рискове и подзастраховане. Общата стойност на всички СМР и допълнителни дейности за отстраняване на причинените щети възлизат на 2107,41лв.според първоинстанционния съд, чийто извод е базиран на заключенията на в.л.и свидетелските показания, и се възприема и от настоящата инстанция.

Настоящата инстанция намира за неоснователен отказът на ответника да заплати обезщетение по договора на ищцата, респ.намира за неоснователни и възраженията му тази насока за изключен риск или подзастраховане. За да се освободи от отговорност и в изпълнение на указаната му от първоинстанционния съд доказателствена тежест, ответникът следва да установи при условията на пълно и главно доказване обстоятелствата, които представляват основание за изключване или намаляване на отговорността му,каквото в процеса не е осъществено. На първо място, ответникът мотивира отказа си да изплати застрахователно обезщетение с твърденията, че настъпилото застрахователно събитие попада сред изключените рискове по глава 1, раздел IV, т. 6.1, б. „т“ и т. 8.2.8, б. „в“ от Общите условия. В глава 1, раздел IV, т. 6.1 б.”т”от ОУ, на която ответникът се позовава, гласи, че застрахователят не дължи и не изплаща застрахователни обезщетения за щети, които са в резултат от постепенен процес. Съгласно т. 8.2.8, б. „в“, не се дължи обезщетение за щети произтичащи от вода, проникваща или влизаща в жилището поради това, че сградата не е поддържана с грижата на добър стопанин или в резултат на проектантска грешка, технически дефект, несъответствие с проектната документация на сградата или поради лоша изработка. Въпреки разпределената му с доклада доказателствена тежест, ответникът не е установил възраженията си за наличие на изключен риск и по двата текста. Въззивната инстанция споделя изводите на първата,че твърденията му за наличието на такъв/а/ са твърде бланкетни и неподкрепени от никакви доказателства. Изключени рискове са тези, за които застрахователят отнапред обявява на застрахования, че не поема задължение за обезвреда на причинените вреди при настъпване на застрахователно събитие изобщо или ако не бъдат изпълнени определени условия. Законът поставя изисквания

към съдържанието на общите условия. Те трябва да определят ясно и недвусмислено покритите и изключените рискове. В случаите, когато определени рискове са уговорени между страните като изключени, следва да е налице достатъчна конкретизация. Правилни са и изводите на първоинстанционния съд, че формулировката „постепенен процес“ е твърде обща и неконкретна, а „постепенен“ е неясен и твърде общ критерий. Според ответника, в случая постепенният процес представлява продължително проникване на влага в жилището на ищцата, а не еднократно намокряне от проливния дъжд на 15.05.2021 г. Тези твърдения обаче не се подкрепят от доказателства и се опровергават както от показанията на двамата свидетели, така и от заключението на вещото лице. Липсата на конкретика при определяне съдържанието на този изключен риск компроментира същия и с оглед на факта, че от сключване на договора до настъпване на събитието са изминали само 2 месеца и приемайки тезата на въззивника, че уврежданията „са резултат на процеси, които се развиват постепенно и през дълъг период от време и при постоянна влажност“ би следвало да се приеме, че договорът е сключен между страните при наличие на установените увреждания, с което въззивника изрично се е съгласил. А и от извършения дистанционен оглед ответникът едва ли би могъл да добие пълна и обективна представа за уврежданията. Заключение на в.л. не са в противоречие с направените до тук изводи. Конкретните увреждания са в причинна връзка именно с наводняването от проливния дъжд и естествена последица от същото, която се проявява в по-късен момент – до седмица-две след изсъхването. Извод в обратна насока не би могъл да се направи от представения снимков материал от ответника, който няма характер на доказателствено средство от една страна, и от друга – не е приет и коментиран и от първоинстанционния съд.

Същото се отнася и за посочените в т. 8.2.8, б. „в“ хипотези на изключен риск, която клауза също съдържа множество неясни и широкообхватни хипотези, които позволяват на застрахователя да се позове на изключен застрахователен риск по своя преценка при щети, настъпили по различни причини, всяка от които привидно се вписва в клаузата – сградата не е поддържана с грижата на добър стопанин, в резултат на проектантска грешка, технически дефект, несъответствие с проектната документация на сградата или поради лоша изработка. И тази формулировка на клаузата е твърде обща и неконкретна, критерият за приложенията ѝ е неясен, предвидени са многобройни и разнообразни хипотези. Отделно от това нито една от многобройните хипотези в тази клауза не е установена по делото, нито доказана от застрахователя, не са и ангажирани никакви доказателства в тази насока, а доколкото такива са налице /свидетелски показания и заключение на в.л. относно състоянието на жилището и сградата /, те са в обратна насока. И свидетелите и в.л. са категорични, че и жилището и самата сграда, в която се намира то, са в отлично състояние. Покривът и другите елементи и съоръжения от сградата не са били повредени и са били и са в изрядно техническо състояние и не са причина за настъпване на вредите.

При гледане на делото и постановяване на решението в обжалваните му части първоинстанционният съд не е допуснал процесуално нарушение,

каквито доводи се навеждат с въззивната жалба. С доклада по делото първоинстанционният съд е разпределил доказателствената тежест и е указал на ответника, сега въззивник, че в негова тежест е да докаже възраженията си за наличие на изключен риск и подзастраховане. Основателни са доводите на противната страна, че съдът няма задължение да указва какви конкретни доказателства да сочи страната и дали тези доказателства установяват твърдените от нея факти. Съдът е уважил всички доказателствени искания на въззивника-ответник. При постановяване на решението си първоинстанционният съд е обсъдил поотделно и в тяхната съвкупност събраните по делото доказателства, след което е направил правните си изводи. В обжалваното решение съдът не се е позовал на отменена правна норма от ТЗ – чл.386, както се излага във въззивната жалба. Видно е, че съдът е допуснал техническа грешка при изписване на наименованието на нормативния акт- ТЗ вместо КЗ, което се установява от съдържанието на нормата, възпроизведена от съда, съвпадащо със съдържанието на нормата на чл.386 ал.2 КЗ и нямащо нищо общо с нормата на отменени чл.386 ТЗ.

Неоснователно и недоказано е и възражението за наличие на подзастраховане. Чл. 389 КЗ сочи кога е налице подзастраховане - когато уговорената застрахователна сума по договора е по-малка от действителната /в случая възстановителната/ стойност на имуществото, като няма спор, че разликата между застрахователната сума и действителна стойност е необходимо да е налице към момента на сключване на застрахователния договор. Първоинстанционният съд при приемане възражението за подзастраховане за неоснователно се е позовал на разпоредбата на чл. 400, ал. 3 КЗ, според която, ако не е уговорено друго, се приема, че застрахователната сума по договора е определена съгласно действителната стойност на имуществото. В конкретния случай не се установява да е уговорено „друго“ по смисъла на чл. 400, ал. 3 КЗ. „Подзастраховане“ по смисъла на чл. 389, ал. 1 КЗ е налице, когато към момента на сключване на застрахователния договор уговорената застрахователна сума е по-ниска от действителната стойност на вещта /към този момент/. Когато към настъпване на събитието е налице разминаване между двете стойности недопустимо е размерът на обезщетението по застрахователен договор да се определя по начина, посочен в чл. 389, ал. 2 КЗ. Общото правило в имущественото застраховане е, че размерът на застрахователно обезщетение трябва да е равен на действително претърпените вреди, а изключение от това правило е случаят на „подзастраховане“ – чл. 386, ал. 2 ТЗ. Въззивната инстанция, обаче приема, че в конкретния случай е неприложима и разпоредбата на чл.389 ал.2 КЗ, дори при наличие на подзастраховане, тъй като застрахователният договор не е сключен с уговорка за пропорционално обезщетяване. Отказът на ответното дружество за изплащане на дължимото съгласно чл. 405, ал. 1 КЗ обезщетение е незаконосъобразен и на това основание. Както се изложи по-горе въззивникът с писмено становище от 07.09.22г/стр.97/ е посочил че възражението му за наличие на подзастраховане поради техническа грешка всъщност касае надзастраховане. Съдът не се е произнесъл по това уточнение, нито го е коментирал в мотивите си, но същото не променя крайните правни

изводи, тъй като при надзастраховане съгл.чл.388 КЗ се дължи обезвреда на действително претърпените вреди и не е основание за намаляване на дължимото обезщетение.

По делото не е доказано наличие и на някоя от хипотезите на чл. 408 КЗ ,съгл.който текст застрахователят може да откаже плащане на обезщетение само при лимитативно изброените хипотези,а и не се навеждат подобни доводи.

С оглед всичко изложено, искът за изплащане на застрахователно обезщетение е основателен за сумата от 2 107,41 лева, до който размер следва да бъде уважен, а за разликата до пълния предявен размер от 5 000 лева следва да бъде отхвърлен като неоснователен. Сумата следва да се присъди ведно със законната лихва от депозирание на исковата молба.

По иска с правна квалификация чл. 409 КЗ:

Претендира се сумата от 370,25 лева, представляваща лихва за забава върху главницата за периода от 17.05.2021 г. до 08.02.2022 г. Съгласно разпоредбата на чл. 409 КЗ, застрахователят дължи законната лихва за забава върху дължимото застрахователно обезщетение след изтичане срока по чл. 405 освен в случаите на чл. 380, ал. 3 КЗ. Съгласно чл. 405, ал. 1 КЗ, при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение в уговорения срок. Съгласно глава 5, раздел VII, т. 26 от ОУ, изплащането на застрахователно обезщетение, респ. писменото уведомяване на застрахования за отказ да бъде изплатено такова, се извършва в срок от 15 работни дни и започва да тече от деня, в който застрахованият е представил всички документи и данни, необходими за установяване на вредите по основание и размер. Не са наведени твърдения от ответника за пропуски в предоставените от ищцата документи и данни, поради което следва да се приеме, че предвиденият срок от 15 работни дни е започнал да тече на 17.05.2021 г. В случая застрахователят е отказал плащане на 28.05.2021 г. и от момента на отказа е изпаднал в забава за плащане на дължимото обезщетение. Ето защо лихва се дължи за периода от 28.05.2021 г. до 08.02.2022 г. върху главницата от 2 107,41 лева и възлиза на 150,44 лева. Искът следва да се уважи за тази сума и период, а за горницата до пълния предявен размер от 370,25 лева и за периода от 17.05.2021 г. до 27.05.2021 г. следва да бъде отхвърлен.

Като е достигнал до същите правни изводи, първоинстанционният съд е постановил правилно решение.

При така изяснената фактическа обстановка въззивната жалба се явява неоснователна. Като такава следва да се остави без уважение, а първоинстанционното решение – да се потвърди.

При този изход на делото въззивникът следва да заплати на въззиваемата разноски за въззивната инстанция в размер на 900 лв.-адвокатско възнаграждение.

Водим от горното, Врачанският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 752/19.12.2022 г., постановено по гр.д. № 492/2022 г. по описа на Районен съд-Враца.

ОСЪЖДА „ГРУПАМА ЗАСТРАХОВАНЕ” ЕАД гр.София да заплати на И. Л. М. от гр.Враца, с ЕГН ***** разноси по делото пред въззивната инстанция в размер на 900 лева – адвокатско възнаграждение.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____